

دسویں جماعت - مجوزہ خاکے کے مطابق نمونہ سرگرمی نامہ (ماڈل ایکٹیویٹی شیٹ)

فارسی (زبان دوم) برگھائی فارسی

نمبرات - 100

دسویں جماعت

وقت - ۳۰ گھنٹے

سرگرمی نامے کے لیے ہدایت

- ۱۔ تحریری مہارت حصے کی سرگرمیوں میں دی ہوئی ہدایات کے خاکے بنانے کی ضرورت نہیں ہے اور نہ ہی سوال تحریر کرنا ضروری ہے۔
- ۲۔ درست املا اور قواعد کے اصول کا خیال رکھیں۔
- ۳۔ خوش خطی اور صفائی کا خاص خیال رکھیں۔

بخش نثر - کل نمبرات 24

(1) (الف) درج ذیل درسی اقتباس پڑھ کر دی ہوئی سرگرمیاں ہدایات کے مطابق مکمل کیجیے۔ [8]

از آن پس با آنکہ بالہا بہتر و محکمتری ساخت و دہها بار در آسمان پرواز کرد، ولی روزی ہنگام پرواز ناگهان باد تندى و زید و بالہای قہربان پرواز را درہم شکست۔
”ویلبر رایت“ جوان باہوش و درس خوانی بود۔ روزی ہنگام بازی بہ زمین خورد۔ بہ سبب شکستگی استخوان اگرچہ مجبور شد چند سال در خانہ بماند۔ و لی در این مدت بیکار نہ نشست و کتابہای بسیار خواند۔ اتفاقاً کتابہای در بارہ سرگذشت ’أتو‘ و آزمایشہای او بہ دستش رسید۔ ویلبر پس از خواندن این کتابہا تصمیم گرفت۔ کار او را دنبال کند۔ او با کمک برادر خود ’ارویل‘ بالہا بی ساخت کہ با آن می شد از بلندی بہ سلامت فرود آمد۔ چندی بعد این دو برادر بہ فکر ساختن ماشینی برای پرواز افتادند۔

(2) (i) مناسب کلمات کی مدد سے خالی جگہ پُر کیجیے۔

- (a) از آن پس با آنکہ بالہا بہتر و ساخت۔
- (b) روزی بہ زمین خورد۔
- (c) در این مدت بیکار نہ و کتابہای بسیار خواند۔
- (d) چندی بعد این دو برادر بہ فکر ساختن برای پرواز افتادند۔

(۲) ستون 'الف' کی ستون 'ب' کے ساتھ جوڑیاں لگائیے۔

ستون 'الف'	ستون 'ب'
(a) ہنگام بازی	جوان با ہوش
(b) سرگزشت	بہ سلامت فرود آمد
(c) از بلندی	بہ زمین خورد
(d) ویلبرایت	اُتو

(۳) معرہ مکمل کیجیے۔

	ن			
ن		ش		م

(۲) 'داستانِ ساختنِ ہوا پیمانہ' اپنی زبان میں بیان کیجیے۔

(ب) درج ذیل درسی اقتباس پڑھ کر سرگرمیاں ہدایت کے مطابق مکمل کیجیے۔

[8]

چرس، تریاک، پودر (ھیرویین)، شراب و ہر چیز دیگر کہ انسان را نشہ بسازد موادِ مخدرِ گفته می شود۔

از کشیدنِ چلم، سگرت و چرس نفس تنگی، قبضیت، بدبوی دهن، خرابی دندانها، بی اشتہای و غیره پیدا می شود۔ نسوار دندانها را خراب، دهن را بدبوی و اشتہا را کم می سازد۔ تریاک چیز بسیار مضر است۔ پودر یا هیرویین را از تریاک می سازند۔ تریاک و پودر خون را خشک می کند و آدم را زرد و ضعیف و لاغر می سازد۔ عمر آدمی از هیرویینی کوتاه می شود۔ شخص تریاکی یا هیرویینی تنبل، بیکار و بار دوش خانواده و جامعه می شود۔ اگر برای معتاد (تریاکی و هیرویینی) تریاک و هیرویین نرسد به جرم و جنایت دست می زند۔ از اشخاص هیرویینی و تریاکی ہر کس نفرت می کند۔ شخص تریاکی و هیرویینی در شفاخانه معالجه شده می تواند بہ شرطی کہ دوبارہ بہ کشیدنِ تریاک و ہیرویین رجوع نکند۔

شراب ہم چیز بسیار بد و مضر است۔ جگر و معدہ را خراب و اعصاب را ضعیف می سازد۔ اللہ جل جلالہ خوردنِ شراب و دیگر چیزهای نشہ آور را منع فرمودہ اند۔ قرآن کریم دربارهٔ حرام بودن شراب و دیگر کارهای ناروا این گونه حکم کردہ است :

”ای مومنان، یقیناً کہ شراب خوردن و قمار زدن و فال دیدن پلید، از کارهای شیطان است۔ پس، از آنها دوری کنید تا نجات یابید۔“

(1) درج ذیل کی مناسب جوڑیاں لگائیے۔

ستون 'الف'	ستون 'ب'
(a) نسوار	معالجہ
(b) شفاخانہ	دندان ہا خراب
(c) شخصِ تریاکی	جگر و معدہ ضعیف
(d) شراب	باردوشِ خانوادہ

(۲) درج ذیل خالی جگہ پُر کیجیے۔

- (a) تریاک چیز بسیار است۔
(b) پودریا از تریاک می سازد۔
(c) شراب ہم چیز بد و مضر است۔
(d) اللہ جل جلالہ و دیگر چیز های نشہ آور را منع فرموده اند۔

(۳) اقتباس کی مناسبت سے درج ذیل جملوں کی ترتیب درست کیجیے۔

- (a) عمرِ آدمی از ہیروینی کوتاہ می شود۔
(b) نسوار دندانها را خراب ، دہن را بدبوی و اشتہاء را کم می سازد۔
(c) قرآن کریم دربارهٔ حرام بودن شراب و دیگر کارهای ناروا این گونه حکم کرده است۔
(d) شخصی تریاکی و ہیروینی در شفاخانہ معالجہ شدہ می تواند۔

(۴) 'موادِ مخدرِ مُضر برای انسان است' اس بیان پر اپنی زبان میں اظہارِ خیال کیجیے۔

(ج) درج ذیل غیر درسی اقتباس پڑھ کر دی ہوئی سرگرمیاں ہدایات کے مطابق مکمل کیجیے۔

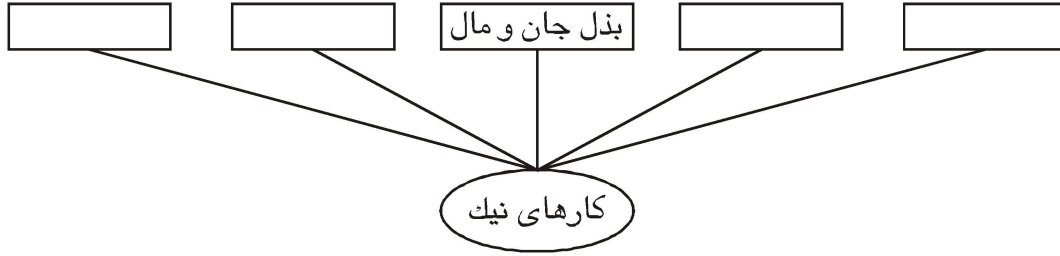
قرآن مجید کتاب آسمانی مسلمانان است۔ این کتاب مقدس از جانب خداوند کریم به
توسط حضرت محمد بن عبد اللہ ﷺ برای رهنمای مردم فرستاده شده است۔ قرآن مشتمل
بر دستور های کامل و برای رُستگاری پیشرفت بشر است۔

خداوند مہربان در این کتاب مقدس انسان را به عدالت، تقویٰ، بذل جان و مال در راہ
خدا، خوش خوئی، آموختنِ علم و ہنر و سایر کارهای نیک ہدایت کردہ، و از جہل و نادانی،
ستمکاری، دُزدی، شرابخوری، قمار، غیبت کردن و صفاتِ زشت دیگر باز داشتہ است۔ ما
باید کہ به قرآن احترام بسیار بگذاریم۔ و ہمیشہ بر طبق اصول نشان دادہ شدہ در آن عمل
کنیم تا بتوانیم در این دنیا به خوش بختی و در آخرت به رُستگاری برسیم۔

(1) (2) خالی جگہ پُر کیجیے۔

- (a) این کتابِ مقدس برای مردم فرستاده شدہ است۔
(b) قرآن مجید مسلمانان است۔
(c) آموختن و سایر کارهای نیک ہدایت کردہ۔
(d) ما باید کہ بہ قرآن بسیار بگذاریم۔

(2) (۲) درج ذیل ویب مکمل کیجیے۔

(2) (۳) دیے ہوئے اقتباس سے مندرجہ ذیل الفاظ کی ضد تلاش کر کے لکھیے۔

(a) گمرھی

(b) نامہربان

(2) (۴) 'قرآن مجید برای رہنمای مردم است' اس بیان پر اپنی زبان میں اظہارِ خیال کیجیے۔

بخش نظم - کل نمبرات: 20

(2) (الف) ذیل کی نظم پڑھ کر دی ہوئی سرگرمیاں ہدایات کے مطابق مکمل کیجیے۔

قفسم بردہ بہ باغی و دلم شاد کنید
بنشینید بہ باغی و مرا یاد کنید
چون تماشای گل و لالہ و شمشاد کنید
فکر ویران شدن خانہ ای صیاد کنید
خبری گفتمہ و غمگین دل فرہاد کنید
ای بزرگان وطن بہر خدا داد کنید
خانہ ی خویش محال است کہ آباد کنید
شکر آزادی و آن گنج خداداد کنید

من نگویم کہ مرا از قفس آزاد کنید
فصل گل می گذرد ، ہم نفسان بہر خدا
یاد از این مرغ گرفتار کنید ای مرغان
آشیان من بی چارہ اگر سوخت چہ باک
بیستون بر سر راہ است مباد از شیرین!
جور و بیداد کند عمر جوانان کوتاہ
گر شد از جور شما خانہ ی موری ویران
کنج ویرانہ ی زندان شد اگر سہم 'بہار'

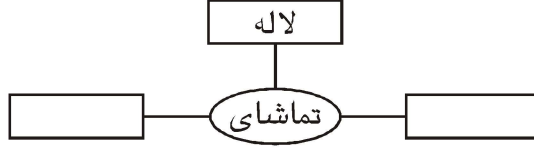
(2) (۲) درج ذیل اشعار مکمل کیجیے۔

(a) یاد از این مرغ گرفتار کنید ای مرغان
.....

(b)

خبری گفتہ و غمگین دل فرہاد کنید

(2) (۲) درج ذیل ویب خاکہ مکمل کیجیے۔

(2) (۳) مناسب الفاظ کی مدد سے خالی جگہ پُر کیجیے۔

(a) من نگویم کہ مرا از آزاد کنید

(b) فکر شدن خانہ ای صیاد کنید

(c) جور و بیداد کند جوانان کوتاہ

(d) شکر آزادی و آن خداداد کنید

(2) (۴) درج بالا نظم سے کوئی چارہم صوت الفاظ لکھیے۔

[8] (ب) درج ذیل غزل پڑھ کر دی ہوئی سرگرمیاں ہدایات کے مطابق مکمل کیجیے۔

بماند عشق و لیکن جہان نخواہد ماند

بہارِ عمر تو ہم ای جوان نخواہد ماند

رہینِ منتِ ہفت آسمان نخواہد ماند

ہم عنقریب شہ کامران نخواہد شد

کہ جز خدا و تو کس لا مکان نخواہد شد

بغیر عشق نشان از جہان نخواہد ماند

خزانِ عمر من آمد بہار عمر تو شد

بزیر سایۂ دیوار نیستی است سرم

گدای گوی خرابات را بشارت ده

بگوبہ عارف بی خانمان خانہ بدوش

(4) (۱) درج بالا غزل سے کوئی دو اشعار کی تشریح کیجیے۔

(2) (۲) درج بالا غزل سے مطلع تلاش کر کے لکھیے۔

(2) (۳) ذیل کے ہم معنی الفاظ غزل سے تلاش کر کے لکھیے۔

(a) فلك (b) فقیر

(c) کامیاب (d) خوشخبری

[4]

(ج) درج ذیل شعری اقتباس پڑھ کر سرگرمیاں مکمل کیجیے۔

هر کس که به خویشتن گمانی دارد
جون در نگری عیب نهانی دارد
عمر هست که در باغ جهان گردیدم
هر میوه که دیدم استخوانی دارد

(1)

(1) درج بالا شعری اقتباس کی صنف بتائیے۔

(1)

(2) درج بالا شعری اقتباس کے شاعر کا نام بتائیے۔

(2)

(3) درج بالا شعری اقتباس میں شاعر نے جو پیغام دیا ہے، وہ اپنی زبان میں لکھیے۔

سرسری مطالعہ - کل نمبرات: 6

[6]

(3) درج ذیل عنوانات میں سے کسی دو عنوان پر اردو میں اظہار خیال کیجیے۔

(a) مختصر تاریخ قیام اورنگ آباد

(b) اورنگ آباد یک مرکز جہان گردی است

(c) بشر جہان را گلستان میکند

بخش قواعد - کل نمبرات: 20

[10]

(4) (الف) درج ذیل سرگرمیاں مکمل کیجیے۔

(2)

(1) درج ذیل میں سے کسی ایک کی تعریف مثال کے ساتھ لکھیے۔

(a) مبالغہ (b) تلمیح (c) تشبیہ

(2)

(2) درج ذیل جملوں میں زمانے کی شناخت کیجیے۔

(a) تو از شیر می ترسیدی۔

(b) ایشان از بازار آمدہ باشند۔

(c) کاش من خندیدمی۔

(d) تو قلم در اُتاق نہادہ باشی۔

(2)

(3) کسی دو کے مذکر یا مؤنث لکھیے۔

(a) بیگ (b) خیاطہ (c) نوشہ

(۲) (۴) درج ذیل مصادر میں سے کسی دو کے اسم مفعول بنائیے۔

(a) رفتن (b) آمدن (c) پختن

(2) (۵) درج ذیل مصادر میں سے کسی دو کے امر یہ صیغہ لکھیے۔

(a) آمیختن (b) دیدن (c) نوشتن

[10] (ب) درج ذیل سرگرمیاں مکمل کیجیے۔

(2) (۱) درج ذیل واحد الفاظ کی جمع اور جمع الفاظ کے واحد لکھیے۔ (کوئی دو)

(a) پرندہ (b) دانش جو (c) کتاب

(2) (۲) ذیل کے الفاظ کے ساتھ صفت لگائیے۔ (کوئی دو)

(a) لباس (b) پسر (c) میوہ

(2) (۳) ضمیر اشارہ 'این' اور 'آن' سے دو دو جملے بنائیے۔

(2) (۴) درج ذیل مصادر کے ماضی مطلق بنائیے۔ (کوئی دو)

(a) داشتن (b) خریدن (c) پُرسیدن

(2) (۵) مناسب حروفِ عطف کی مدد سے جملے مکمل کیجیے۔ (کوئی دو)

(اُمّا ، ولی ، و)

(a) سلیم بازار می رفت پول گم کرد۔

(b) پروین سیما می خندیدند۔

(c) این خوب است آن لباس خوب تر است۔

تحریر مہارت - کل نمبرات: 30

(5) (الف) درج ذیل سرگرمیاں مکمل کیجیے۔

[5] (۱) درج ذیل غیر درسی اقتباس کا اپنی زبان میں ترجمہ کیجیے۔

من يك پروانه ام ، با بال های رنگارنگ ، زرد ، سفید و بنفش۔ من یکی از زیبا ترین حشره های هستم۔ بیش تر پروانه ها در باغ ها زندگی می کنند۔ غذای پروانه ها شهد گل است۔

(6) (۲) اپنے اسکول سے متعلق فارسی میں پانچ تا سات جملے لکھیے۔

(ب) درج ذیل سرگرمیاں مکمل کیجیے۔

[5] (1) درج ذیل نکات کی مدد سے کہانی مکمل کیجیے۔

شخصی نزد طبیبی رفت شکم درد می کند طیبب گفت چه خورده
..... نان سوخته دواى چشم او کردن خواست شخص گفت درد شکم را
بچشم چه نسبت ؟ طیبب گفت اگر چشمت بینا نان سوخته خوردی۔

[6] (۲) درج ذیل درسی عبارت کا ایک تہائی خلاصہ فارسی میں لکھیے۔

کبوترها از آد و شاد در آسمان پرواز می کردند و از آزادی و بازی در آسمان نیلگون لذت می بردند۔ پس از مدتی، برای رفع خستگی روی درختی نشستند۔ پایین درخت، دانه فراوان بود۔ یکی از کبورتان دانه ها را دید۔ آرام بال گشود و بایک چرخش خود را به پایین درخت رسانید، چند تا از دانه ها را خورد۔ دانه ها تازه و خوشمزه بودند۔ دوستان خود را هم صدا کرد تا از این دانه های خوشمزه بخورند۔ کبوترها پایین آمدند۔ کنار دانه ها نشستند و مشغول بر چیدن دانه شدند۔ وقتی که خوب سیر شدند، یکی از کبوتران آمادہ پرواز شد۔ بال گشود تا پرواز کند و لی نتوانست۔ احساس کرد کہ بندی به پایش گره خورده است۔ کبوتران دیگر نیز بال گشودند تا پرواز کنند، ولی نخهای دام پای آنها را هم گرفته بود۔

[8] (ج) درج ذیل عنوانات میں سے کسی ایک پر آٹھ تا دس سطروں پر مشتمل مضمون فارسی میں لکھیے۔

(a) مضراتِ موادِ مخدّر

(b) فصلِ بہار

(c) فضائی آلودگی

.....☆.....☆.....